

Motion till riksdagen 2018/19:3006

av Patrik Jönsson m.fl. (SD)

med anledning av skr. 2018/19:31 Riksrevisionens rapport om nytt signalsystem för järnvägen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen, i syfte att undvika fordonsbrist efter att ERTMS införts på berörda banor, bör utreda om tågoperatörerna har möjligheter att leva upp till fordonsstrategin, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ålägga Trafikverket att temporärt stoppa ERTMS-projektets utrullning till dess att Baseline 3.6.0 är färdigutvecklat och väl testat för såväl omborodata som marksystem samt till dess att frågan om tågoperatörernas möjlighet att säkerställa att en tillräcklig mängd fordon hunnit få omborodata för ERTMS installerade före driftsättning av ERTMS på kommande ERTMS-banor lösts, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta fram ett förslag till statlig finansiering av ERTMS omborodasystem i syfte att lindra de ekonomiska konsekvenserna av införandet av ERTMS och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ålägga Trafikverket att styra ERTMS-projektet mot ett framtagande av öppna gränssnitt i stället för leverantörsspecifika gränssnitt och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ålägga Trafikverket att ta fram en risk- och konsekvensanalys med hänsyn till kompetens- och reservdelsbrist när det gäller vissa typer av ställverk och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ålägga Trafikverket att säkerställa att ställverk som riskerar permanent driftsstopp på grund av att reservdelar inte finns på lager eller på marknaden eller har slutat tillverkas byts ut snarast möjligt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Sverigedemokraterna ser det svenska järnvägsnätet som en av grundpelarna i rikets infrastruktur och ser därmed vikten av ett väl underhållet järnvägsnät, vilket inte nog kan understrykas. Signalsystemet är en av de funktioner som krävs för att kunna framföra tåg på ett säkert och funktionellt sätt, och detta system måste för en god funktion vara väl underhållet och modernt. Så är tyvärr inte fallet i dag, utan bristande reinvesteringar under många år har lett till ett i mångt och mycket ålderstiget signalsystem.

I Riksrevisionens granskningsrapport RIR 2018:21, Nytt signalsystem för järnvägen – effektiviteten i införandet av ERTMS, granskas regeringens och Trafikverkets planering och införande av det EU-gemensamma signalsystemet ERTMS. Kritik framförs i flera punkter men också rekommendationer.

Sverigedemokraterna står i allt väsentligt bakom Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer. Sverigedemokraterna konstaterar att ERTMS-projektet över tid generellt kantats av gravt felaktiga kostnadsberäkningar och bristande riskanalys. Vi ser särskilt allvarligt på Trafikverkets beräkning av kapacitetsvinster som 2013 ansågs uppgå till 17,3 miljarder men inte alls tas upp i huvudanalysen 2017. Även utvecklingskostnaden har sedan den första beräkningen på 1,17 miljarder varit gravt felbedömd och nästan tredubblats till rapportens framtagande, och Riksrevisionen flaggar för att framtida systemändringar kommer att bli kostsamma.

Sverigedemokraterna menar att Trafikverket/Banverket saknat erforderlig kompetens för att hantera projektet, vilket utöver felaktiga kostnadsberäkningar även lett till mycket stora driftstörningar vid implementering som kunnat vara väsentligt lägre om riskanalys, provbanor och rätt kompetens funnits att tillgå. Vidare borde principen om öppna gränssnitt tillämpats från början i stället för leverantörsspecifika.

Vi ser också allvarligt på det faktum att tågoperatörerna inte står rustade för införandet av ERTMS på ScanMed Öst. Enligt den s.k. fordonsstrategin ska fordon som trafikerar en bana som ERTMS-utrustas ha omborddatasystemet för ERTMS installerat innan ERTMS på banan tas i drift. Med tanke på tågomlopp och möjligheten att ha lok på verkstad, samt verkstadskapacitet, är risken stor att fordon för att trafikera ERTMS-banor helt enkelt saknas om gällande tidsplan för ERTMS hålls. Dessutom menar vi att den höga installationskostnaden för omborddatan borde ligga på staten, då konkurrensen och de små vinstmarginalerna i branschen riskerar att slå ut de mindre tågoperatörerna, men installationskostnaden riskerar även omöjliggöra museitågverksamhet.

Vidare riskerar vårt järnvägsnät allvarliga störningar med hänsyn till den reservdelsbrist som råder för vissa förekommande ställverk, där nytillverkning av reservdelar inte längre förekommer utan reservdelshållningen är beroende av tillgången till delar från begagnade ställverk som är tagna ur drift. Följderna om ett ställverk går ned och reservdelar inte finns kan bli katastrofala, i synnerhet om det sker på någon av stambanorna. Därför menar Sverigedemokraterna att det är ostridigt att stora investeringar måste göras för att förbättra och modernisera signalsystemet men också minska antalet förekommande modeller av ställverk.

Sverigedemokraterna delar Riksrevisionens bild att det mest samhällsekonomiskt fördelaktiga är att välja en fortsatt utrullning av ERTMS framför att avbryta projektet och modernisera det befintliga ATC-systemet. Även om fördelarna med ERTMS är små, finns det delar i underlaget som pekar på något högre eller märkbart högre driftsäkerhet jämfört med ATC. Däremot vill Sverigedemokraterna temporärt stoppa

utrullningen av ERTMS till dess att Baseline 3.6.0, vilket är den Baseline som beslutats ska införas, utvecklats färdigt och testats i sådan omfattning att driftstörningar i möjligaste mån kan elimineras. Tidsplanen för införande av ERTMS behöver även samordnas med tågoperatörernas möjligheter att få ERTMS installerat enligt fordonsstrategin.

Vi ifrågasätter regeringens urvattnade svar där man i princip endast hänvisar till Trafikverket sånär som fortsatt myndighetsdialog med Trafikverket. Skarpa åtgärder är nödvändiga för ERTMS-projektets framtid.

Patrik Jönsson (SD)

Jimmy Ståhl (SD)

Thomas Morell (SD)